

В.В. Іванова

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Навчальний посібник

В.В. Іванова

1-20
658.5(075)

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Навчальний посібник

Видання друге, стереотипне

Суми
Університетська книга
2023

Рекомендовано до друку вченою радою Полтавського університету економіки і торгівлі

Рецензенти:

В.А. Гросул, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємств торгівлі та харчування Харківського державного університету харчування та торгівлі;

В.Я. Плаксієнко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії;

О.В. Березін, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Валентина Палай, доктор економічних наук, професор вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

785660

Іванова В. В.

I-21 **Планування і контроль на підприємстві : навчальний посібник / В. В. Іванова. – 2-ге вид., стер. – Суми : Університетська книга, 2023. – 443 с.**

ISBN 978-966-680-568-6

У посібнику висвітлено етапи процесу планування і контролю на підприємстві, запропоновано новітні методи планування на основі економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій. Містить практичні завдання до кожної теми, для розв'язання яких використовуються засоби табличного процесору Microsoft Excel, методи математичного програмування та математичної статистики.

Для студентів вищих навчальних закладів і коледжів, фахівців підприємств різних галузей, підприємців, аспірантів, магістрів, що вивчають економічні та управлінські дисципліни.

УДК 658.5+519.865

ББК 65.29я73

Вступ	8
-------------	---

Розділ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 1. Загальна концепція планування в економіці	11
1. Сутність планування та його форми	11
2. Планування в умовах ринкової економіки	15
3. Історичні етапи розвитку планування	20
<i>Питання для самоконтролю</i>	25
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	25
<i>Теми рефератів</i>	25
Тема 2. Методологічні основи планування	25
1. Методологічні принципи планування	25
2. Типи планування	30
3. Види планів, їх класифікація	33
<i>Питання для самоконтролю</i>	36
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	36
<i>Теми рефератів</i>	37
<i>Практичні ситуації</i>	37
Тема 3. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві. Контроль на підприємстві	42
1. Діяльність підприємства як об'єкт планування	42
2. Предмет планування на підприємстві	48
3. Методи прийняття планових рішень	52
4. Контроль на підприємстві	63
<i>Питання для самоконтролю</i>	68
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	68
<i>Теми рефератів</i>	68
<i>Задачі для самостійного розв'язання</i>	69
Тема 4. Система планів і контролю підприємства	77
1. Етапи планування діяльності на підприємстві	77
2. Система планів підприємства та їх показники	78
3. Організація планової роботи на підприємстві	80
Структура планових органів	86
4. Організація контролю на підприємстві	90

<i>Питання для самоконтролю</i>	93
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	93
<i>Теми рефератів</i>	94
<i>Практичні ситуації</i>	94

Розділ 2

МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 5. Методика стратегічного планування	101
1. Сутність стратегічного планування та його основні компоненти	101
2. Аналіз інформації про зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства	108
3. Стратегічний аналіз, методи, моделі та етапи	118
<i>Питання для самоконтролю</i>	127
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	128
<i>Теми рефератів</i>	128
<i>Практичні ситуації</i>	128
Тема 6. Формування стратегічного плану підприємства	132
1. Конкурентний аналіз	132
2. Методика розроблення стратегії та стратегічного плану	136
Розроблення стратегічного плану	145
3. Методичний підхід до планування ризику	148
<i>Питання для самоконтролю</i>	153
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	154
<i>Теми рефератів</i>	154
<i>Практичні ситуації</i>	154

Розділ 3

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 7. Планування і контроль оновлення продукції та організаційно-технічного розвитку	159
1. Інвестиції як об'єкт планування	159
2. Планування інновацій і контроль оновлення продукції	161
3. Планування інвестиційної діяльності	169
Розроблення плану інвестицій за окремими напрямками	170
Складання зведеного плану інвестицій	171
4. Методика оцінки інвестиційних проектів	172
<i>Питання для самоконтролю</i>	177
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	177
<i>Теми рефератів</i>	177
<i>Приклади розв'язання задач</i>	177
<i>Завдання та ситуації для самостійного розв'язання</i>	180

Розділ 4
ПІДПРИЄМСТВО ЯК ОБ'ЄКТ ПЛАНУВАННЯ

Тема 8. Маркетингові дослідження, планування обсягів продажу та контролю продукції	186
1. Завдання та технологія планування обсягу продажу	186
2. Аналіз ринкового середовища	189
Вибір цільового ринку. Правильність вибору цільового ринку обумовлює не тільки величину можливого обсягу продажу продукції підприємства, а й можливість реалізації взагалі.	191
3. Планування асортименту та оцінка конкурентоспроможності продукції	195
4. Планування ціни	200
5. Планування обсягів продажу та контролю продукції	206
<i>Питання для самоконтролю</i>	211
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	212
<i>Теми рефератів</i>	212
<i>Задачі для самостійного розв'язання</i>	212
Тема 9. Планування виробництва продукції та виробничої інфраструктури	218
1. Показники та складові частини виробничої програми	218
2. Методика планування виробничої програми	220
3. Планування виробничої інфраструктури	233
4. Планування товарообороту торговельного підприємства	244
<i>Питання для самоконтролю</i>	248
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	249
<i>Теми рефератів</i>	249
<i>Приклади розв'язання задач</i>	249
<i>Задачі та ситуації для самостійного розв'язання</i>	250
Тема 10. Персонал та оплата праці	256
1. Необхідність та етапи розроблення плану з праці та персоналу	256
2. Аналіз використання персоналу у звітному періоді	257
3. Методика розроблення плану з праці та персоналу	260
4. Особливості планування потреби в персоналі на підприємствах торгівлі	276
<i>Питання для самоконтролю</i>	279
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	280
<i>Теми рефератів</i>	280
<i>Приклади розв'язання задач</i>	280
<i>Задачі для самостійного розв'язання</i>	281

Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення виробництва та забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	291
1. Мета та етапи розроблення плану матеріально-технічного забезпечення	291
2. Методика планування матеріально-технічного забезпечення і виробничої потужності	293
Потреба в обладнанні	298
Потреба в запасних частинах	299
3. Планування закупівлі матеріально-технічних ресурсів	300
4. Планування товарного забезпечення товарообороту та товарних запасів	303
<i>Питання для самоконтролю</i>	310
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	310
<i>Теми рефератів</i>	310
<i>Задачі для самостійного розв'язання</i>	310
 Тема 12. Оперативно-календарне планування і контроль	318
1. Сутність планування діяльності внутрішніх підрозділів підприємства	318
2. Планування виробничої програми підрозділів. Системи оперативного планування	319
3. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах різних типів виробництва	328
4. Контроль за виконанням планових завдань	331
<i>Питання для самоконтролю</i>	334
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	335
<i>Теми рефератів</i>	335
<i>Задачі для самостійного розв'язання</i>	335

Розділ 5 **ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ ТА ФІНАНСІВ**

Тема 13. Планування витрат підприємства	342
1. Мета та завдання процесу планування витрат	342
2. Планування собівартості продукції та витрат підприємства	345
3. Планування витрат обігу	357
<i>Питання для самоконтролю</i>	360
<i>Питання для поглибленого вивчення</i>	360
<i>Теми рефератів</i>	360
<i>Приклади розв'язання задач</i>	361
<i>Задачі для самостійного розв'язання</i>	361

Тема 14. Фінансове планування і контроль на підприємстві	369
1. Мета та завдання фінансового планування	369
2. Методика фінансового планування	371
3. Обґрунтування окремих частин фінансового плану	376
Баланс доходів і витрат.	
Планування доходів і надходжень	376
План грошових потоків	386
Кредитний план	386
Касовий план	386
Платіжний календар	386
Планування балансу активів та пасивів	387
4. Фінансовий контроль	389
Питання для самоконтролю	393
Питання для поглибленого вивчення	393
Теми рефератів	394
Задачі для самостійного розв'язання	394

Розділ 6 **БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ**

Тема 15. Бізнес-планування	403
1. Сутність бізнес-плану та необхідність його розроблення	403
2. Етапи розроблення бізнес-плану	405
3. Характеристика основних розділів бізнес-плану	409
<i>Питання для самоконтролю .....</i>	<i>414</i>
<i>Питання для поглибленого вивчення .....</i>	<i>414</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>414</i>
<i>Практичні ситуації .....</i>	<i>415</i>

Розділ 7 **ПЛАНУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ**

Тема 17. Планування культури економічної організації	421
1. Сутність культури економічної організації (підприємства) ...	421
2. Об'єкти планування культури економічної організації	426
3. Процес планування культури економічної організації	430
<i>Питання для теоретичної підготовки .....</i>	<i>432</i>
<i>Практичні ситуації .....</i>	<i>432</i>
<i>Список використаної та рекомендованої літератури .....</i>	<i>439</i>